משנה · אחרונים · עיקר תוספות יום טוב · סדר מועד

עיקר תוספות יום טוב על משנה ביצה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

עיקר תוספות יום טוב על משנה ביצה

משולם בן יואל כץ, רבי יום טוב ליפמן הלר הלוי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/עיקר-תוספות-יום-טוב-על-משנה-ביצה/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה 38-202611161024v של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה א 4
משנה ב 5
משנה ג 5
משנה ד 5
משנה ה 5
משנה ו 6
משנה ז 6
משנה ח 6
משנה ט 6
משנה י 7
פרק ב 7
משנה א 7
משנה ב 7
משנה ג 7
משנה ד 8
משנה ה 8
משנה ו 8
משנה ז 9
משנה ח 9
משנה ט 9
משנה י 9
פרק ג 10
משנה א 10
משנה ב 10
משנה ג 10
משנה ד 10
משנה ה 11
משנה ו 11
משנה ז 11
משנה ח 11
פרק ד 12
משנה א 12
משנה ב 12
משנה ג 12
משנה ד 13
משנה ה 13
משנה ו 13
משנה ז 13
פרק ה 14
משנה א 14
משנה ב 14
משנה ג 15
משנה ד 15
משנה ה 15
משנה ז 16

פרק א

משנה א

א בַּגְּמָרָא. וְאַף עַל גַּב דְּמַסְקִינַן דְּיוֹם טוֹב דְּעָלְמָא נַמִּי אֲסוּרָה, אֲפִלּוּ הָכִי מוֹקְמִינַן לְמַתְנִיתִין בְּעִקַּר הַדִּין. וְהָא דְּנָקֵט יוֹם טוֹב וְלֹא שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב לְפִי שֶׁהָיָה פֵּרוּשׁוֹ שַׁבָּת שֶׁאַחַר יוֹם טוֹב, דַּהֲוָה אֲמִינָא דְּוָקָא שַׁבָּת סְעוּדָתוֹ בָּעֲיָא הֲכָנָה וְאֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת, אֲבָל יוֹם טוֹב שֶׁאַחַר שַׁבָּת אֵימָא לֹא לִתְסַר, דְּכִחֹל שַׁוְוִינְהוּ שֶׁאֵין סְעוּדָתוֹ בָּעֵי הֲכָנָה, הִלְכָּךְ אִיצְטְרִיךְ לְמַתְנֵי יוֹם טוֹב, וְשַׁבָּת אָתְיָא בְּמִכָּל שֶׁכֵּן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב גְּמָרָא. דְּאִלּוּ הַיּוֹם גָּמְרָה קָיְמָא לָן בְּעֵרוּבִין דְּשַׁבָּת מְכִינָה לְעַצְמָהּ וְהוּא הַדִּין יוֹם טוֹב. וְקָאָמַר גְּמָרָה, דְּאִלּוּ לֹא גָּמְרָה אַף עַל פִּי שֶׁנִּתְגַּדֵּל לֹא מִיתַּסְרִי, דְּאִי הָכִי בְּיוֹם טוֹב אַחַר שַׁבָּת הֵיכִי שָׁחֲטִינַן, וְהָלֹא כְּבָר נִתְגַּדְּלוּ בְּשַׁבָּת, אֶלָּא דְּלֹא חָשְׁבוּ לַהּ הֲכָנָה אֶלָּא כִּי גָּמְרָה, שֶׁאָז מִתְחַדֶּשֶׁת בְּרִיָּה חֲדָשָׁה לְגַמְרֵי. הָרַ"ן:

ג דְּעַל כָּרְחָךְ בָּא לְאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִלּוּ הֲכָנָה בִּידֵי שָׁמַיִם כְּגוֹן בֵּיצָה אֲסוּרָה, דְּאִי מִשּׁוּם הֲכָנָה בִּידֵי אָדָם כְּלוֹמַר שֶׁיֹּאפוּ וְיִבַשְּׁלוּ מִבְּעוֹד יוֹם, הָא בְּהֶדְיָא כְּתִיב אֵת אֲשֶׁר תֹּאפוּ אֵפוּ. רַשְׁ"י:

ד שֶׁכֵּן כְּתִיב בְּהוּ שַׁבָּתוֹן בְּפָרָשַׁת אֱמֹר, גַּם מְמֻחֶרֶת הַשַּׁבָּת דְּעֹמֶר פֵּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה מְמֻחֶרֶת יוֹם טוֹב:

ה גְּמָרָא. דְּכִיוָן דְּשָׁמְעִינַן דְּאֵין יוֹם טוֹב מֵכִין לְשַׁבָּת, יָלְפִינַן מִקַּל וָחֹמֶר דְּאֵין שַׁבָּת מְכִינָה לְיוֹם טוֹב. הָרַ"ן:

ו וְאַף עַל גַּב דְּמֵאָתְמוֹל הָיא נִגְמֶרֶת, מִכָּל מָקוֹם כְּשֶׁנּוֹלְדָה בְּשַׁבָּת הֲרֵי זוֹ הֲכָנָה, דְּגַם בִּשְׁעַת לֵידָה שַׁיָּךְ הֲכָנָה. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ז שֶׁמִּתְחִלָּה לֹא מֻחֲמַת סָפֵק הִתְחִילוּ לַעֲשׂוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ח מַה שֶּׁאֵין כֵּן שַׁבָּת וְיוֹם טוֹב הַסְּמוּכִים, וְאַף עַל פִּי שֶׁהַיּוֹם טוֹב הוּא יוֹם טוֹב שֵׁנִי, דְּשַׁבָּת מִיהוּ וַדַּאי קֹדֶשׁ הוּא, וְיוֹם טוֹב הַסָּמוּךְ לָהּ נַמִּי שֶׁמָּא יוֹם טוֹב גָּמוּר הוּא. הָרַ"ן:

ט **לֹא תֹאכַל**. וְאַפִלּוּ לְטַלְטֵל נַמִּי לֹא כוּ', אֶלָּא מִשּׁוּם דְּסָתְמָא בֵּיצָה לְאֲכִילָה קָיְמָא, נָקֵט כִּי הַאי לִישָׁנָא. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

י גְּמָרָא. וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר [שְׁמוֹת יג] דְּכָתַב לָאו בְּכָל חֲדָא, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בַּאֲכִילָה, דִּנְתִינַת טַעַם, כִּי כָּל אֹכֶל כְּתִיב [שָׁם יב]:

יא **בְּכַכּוֹתֶבֶת**. דְּהוֹאִיל וְיָדְעִנוּ דְּשִׁעוּרוֹ שֶׁל זֶה לֹא כְּשִׁעוּרוֹ שֶׁל זֶה, נוֹקְמִים לֵיהּ שִׁעוּרָא כִּדְאַשְׁכְּחָנָא בְּעָלְמָא:

יב **בְּכַזַּיִת**. וּקְרַאי צְרִיכֵי דְּאִי כָּתַב שְׂאֹר הֲוָה אֲמִינָא מִשּׁוּם דְּחִמּוּצוֹ קָשֶׁה כוּ', וְאִי כָּתַב חָמֵץ מִשּׁוּם דְּרָאוּי לְאֲכִילָה. גְּמָרָא:

משנה ב

יג דִּכְתִיבָה תּוֹלְדָה דְּטוֹחֵן הִיא. אֲבָל מַה שֶּׁנּוֹטֵל הֶעָפָר וְעוֹשֶׂה גֶּמָא, אַף עַל גַּב דְּקָיְימָא לָן חוֹרֵשׁ בְּכָל שֶׁהוּא כוּ', אָמְרִינַן בַּגְּמָרָא הָנֵי מִלֵּי הֵיכָא דִּמְתַקֵּן, הָכָא מְקַלְקֵל (וְשָׁרֵי לְכַתְּחִלָּה מִשּׁוּם שְׁמְחַת יוֹם טוֹב), כְּלוֹמַר דְּמֵירֵי בְּמָקוֹם שֶׁהַגֶּמָא מְקַלְקֵל כְּמוֹ בַּבַּיִת אוֹ בְּחָצֵר, אֲבָל בַּשָּׂדֶה לֹא:

יד דְּבְיוֹם טוֹב קָיְמָא לָן כְּמַאן דְּאָמַר מֻקְצֶה אָסוּר. וְהַתּוֹסָפוֹת כָּתְבוּ דְּהָכָא לְכֻלֵּי עָלְמָא אָסוּר, דַּהֲוֵי נוֹלָד גָּמוּר, דְּמֵעִקָּרָא עֵצִים וְהַשְׁתָּא אֵפָר:

משנה ג

טו וְאַף עַל גַּב דִּלְעֵיל לֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּדֶרֶךְ נָעוּץ (וְעָפָר תִּחוֹחַ לֹא מַהֲנֵי מִשּׁוּם חֲשָׁדָא דַּחֲפִירָה. רַשְׁ"י), וְהָכָא נַמִּי אֵיכָּא חֲשָׁדָא דִּלְהָטִיחַ גַּגּוֹ, תֵּרְצוּ בַּגְּמָרָא דְּהָכָא שׁוֹבְכוֹ מוֹכִיחַ עָלָיו. וּפֵרַשׁ הָרַ"ן כְּלוֹמַר שׁוֹבְכוֹ שֶׁל סֹלֶם מוֹכִיחַ שֶׁהוּא נִכָּר שֶׁהוּא לְשֵׁם שׁוֹבָךְ:

טז **וְאוֹמַר**. מִבְּעוֹד יוֹם. רַשְׁ"י:

משנה ד

יז וְלֹא פֵּרֵשׁ הָרַ"ב טַעְמָא מַאי אָמְרִינַן הָכִי. וְלִכְאוֹרָה טַעֲמֵיהּ כְּמַאן דְּאָמַר רֹב וְקָרוֹב הוֹלְכִים אַחַר הָרֹב כוּ'. אֶלָּא שֶׁהָרַמְבַּ"ם תָּלָה הַדָּבָר בְּסָפֵק מוּכָן שֶׁאָסוּר, וְכָתַב הַמַּגִּיד הַטַּעַם מִפְּנֵי שֶׁהוּא דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין, אוֹ שֶׁרָצוּ חֲכָמִים לְהַחְמִיר בְּסָפֵק זֶה:

יח **אֲסוּרִים**. דְּמִמָּה נַפְשָׁךְ אֵיכָּא חַד דְּמֵעֲרֵב בֵּהוּ, וְלֵיכָּא לְמֵישְׁרִינְהוּ מִשּׁוּם דְּחַד בְּתְרֵי בָּטֵיל (דִּכְתִיב אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטּוֹת. רַשְׁ"י), דְּבַעֲלֵי חַיִּים חֲשִׁיבֵי וְלֹא בָּטְלֵי, וְעוֹד כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף לֹא בָּטֵיל. תּוֹסָפוֹת:

יט דְּמַתְנִיתִין בִּמְדַדִּין שֶׁאֵין יְכוֹלִין לִפְרֹחַ, וְאִי לֵיכָּא קֵן בְּתוֹךְ חֲמִשִּׁים אַמָּה פְּשִׁיטָא דְּמֻתָּרִין, דְּכָל הַמְּדֻדָּה אֵין מְדֻדָּה יוֹתֵר מֵחֲמִשִּׁים אַמָּה. גְּמָרָא:

כ שְׁזִירִית הַבַּיִת בּוֹלֵט לְהָלְאָה מִן הַשּׁוֹבָךְ וְקֵן זֶה שְׁזִמֵּן בּוֹ עוֹמֵד לְצַדְדִין, דְּאִי הֲוָה אָתֵי לְהָכִי לֹא הֲוָה חָזֵי לְקִנִּיהּ, שֶׁהַזְּוִירִית שֶׁל בַּיִת עוֹמֶדֶת לְפָנָיו. רַשְׁ"י:

משנה ה

כא וּבַגְּמָרָא רָמֵי אַמַּתְנִיתִין ב' דְּלֹא שָׁרֵי בֵּית הִלֵּל מִשּׁוּם שִׂמְחַת יוֹם טוֹב אֶלָּא בְּדֶרֶךְ נָעוּץ, וַאֲפִלּוּ הָכִי לְכַתְּחִלָּה לֹא. וּמְשָׁנֵי טַעֲמַיְיהוּ דְּבֵית הִלֵּל מִשּׁוּם דְּיֵשׁ תּוֹרַת כְּלִי עָלָיו, וּסְבִירָא לֵיהּ דְּאַף עַל פִּי שֶׁמְּלַאכְתּוֹ לְאִסּוּר מֻתָּר לְטַלְטְלוֹ לְצֹרֶךְ גּוּפוֹ כוּ' (אִי נַמִּי מָחְלָפֶת הַשִּׁיטָה דְּהָכָא. רַשְׁ"י) וְזֶה הָיָה לֵיהּ לְהָרַ"ב לִכְתֹּב דְּלֹא נִטְעָה בַּהֲלָכָה כוּ'. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

כב וּמֵיהוּ בִּנְיָן מִמָּשׁ לֹא הָוֵי, דְּאֵין בִּנְיָן בִּכֵּלִים, וְקַאָסְרֵי לֵיהּ בֵּית הִלֵּל מִדְּרַבָּנָן. וּמִן הַצַּד הַיְנוּ יָדוֹת לִשְׁנֵי רָאשֵׁי הַדַּף. רַשְׁ"י:

כג דְּאַף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל נֶפֶשׁ כְּתִיב [שְׁמוֹת יב], וְהַהוֹצָאָה אַף הִיא בְּאֹכֶל וּבְמַשְׁקֶה, וְאַף עַל פִּי שֶׁהוּא בְּדָבָרִים אֲחֵרִים אָמְרִינַן מִתּוֹךְ. הַמַּגִּיד:

כד דְּמִדְּאוֹרַיְתָא הֲתָרָה לְגַמְרֵי, אֶלָּא רַבָּנָן הוּא דְּגָזוּר בְּמִידֵּי דְּהִיא טִרְחָא שֶׁלֹּא לְצֹרֶךְ, וּבְכֻלָּהּ לֹא בָּעֵי לְמִגְזַר, מִשּׁוּם דְּאֵין גּוֹזְרִין גְּזֵרָה עַל הַצִּבּוּר אֶלָּא אִם כֵּן רֹב הַצִּבּוּר יְכוֹלִין לַעֲמֹד בָּהּ. רַשְׁ"י:

כה יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִי מַיְרֵי דְּוָקָא בְּיֵשׁ אָכְלִין בַּבַּיִת, אִי נַמִּי כֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לַיּוֹם צֹרֶךְ בָּהֶן, אוֹ דְּכֵיוָן דְּלִבּוֹ דּוֹאֵג מִשּׁוּם גְּנֵבָה חָשֵׁיב צֹרֶךְ קָצַת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ו

כו וּמַתָּנוֹת אַף הֵן הָרַמְתָן הֻתְּרוּ לוֹ, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין טוֹבְלִין כִּשְׁאָר טֶבֶל לֶאֱסֹר הַבָּשָׂר, וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַ"ב בְּמִשְׁנָה ג' פֶּרֶק י' דְּחֻלִּין. מִיהוּ אִם לֹא פֵּרֵשׁ שְׁאָר הַבָּשָׂר מֵהֶן הֲרֵי הוּא אוֹכְלָן וְעוֹבֵר עֲשֵׂה. רַשְׁ"י:

כז בַּתְּבוּאָה שַׁיָּךְ מֵרוּחַ, וּשְׁאֵרָהּ עַיִן פֶּרֶק קַמָּא דְּמַעֲשְׂרוֹת אֵימָתַי גָּרְנָן, אַף עַל פִּי דִּבְיֶרֶק מְלוּי כְּלִי סַגִּי כְּדִתְנַן הָתָם בְּמִשְׁנָה ה', יֶרֶק דְּחִיּוּב תְּרוּמָתוֹ מִדְּרַבָּנָן לֹא אָירְיָא. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ז

כח **וְהַמָּלַח**. בְּמָקוֹם שֶׁיֵּשׁ מֶלַח גַּסָּה. רַשְׁ"י:

משנה ח

כט **בְּטַבָּלָא**. דְּמֵחֲזֵי כְּמַאן דְּעָבֵיד לְצֹרֶךְ מָחָר, שֶׁאֵין דֶּרֶךְ לַעֲשׂוֹת בַּכֵּלִים הַלָּלוּ אֶלָּא הַרְבֵּה. רַשְׁ"י:

משנה ט

ל וּמְסַיְּמֵי רַשְׁ"י וְהָרַ"ן שֶׁהָיָה לוֹ לִטְחֹן מֵאֶתְמוֹל וְלֹא תָּפִיג טַעֲמָהּ. וְקַשְׁיָא לִי אִם כֵּן לִשְׁתְּרֵי בְּהַטָּיָה מִידֵּי דַּהֲוָה אַשְׁחִיקַת מֶלַח, דְּוַדַּאי שֶׁהִיא תּוֹלָדָה דְּטוֹחֵן כְּכָל שְׁחִיקַת תַּבְלִין וְסַמְמָנִים שֶׁהֵם תּוֹלָדָה דְּטוֹחֵן. וְהָרַ"ן בְּפֶרֶק ג' נָתַן טַעַם אַחֵר וְאָמַר אָסְרוּ חֲכָמִים טְחִינָה לְפִי שֶׁהוּא מְלָאכָה הַנַּעֲשֵׂית לְיָמִים הַרְבֵּה. וּשְׁחִיקַת פִּלְפְּלִין אַף עַל פִּי שֶׁהִיא תּוֹלָדָתָהּ, אֵין אוֹתָהּ שְׁחִיקָה נַעֲשֵׂית בְּאוֹתוֹ עִנְיָן שֶׁהִיא נַעֲשֵׂית לְיָמִים הַרְבֵּה, שֶׁזּוֹ בְּמָדוֹךְ וְזוֹ בָּרֵחַיִם, וְאַף פִּלְפְּלִין בָּרֵחַיִם שֶׁלָּהֶם אֵינָהּ כְּדֶרֶךְ טְחִינַת חִטִּים לְיָמִים הַרְבֵּה. וְכָתַב הָרֹא"ש דְּדָמֵי לְעַבְדָא דְּחֹל:

לא וְתַנָּא קַמָּא אָזֵיל בָּתַר רֻבָּא. הַמַּגִּיד:

משנה י

לב כֵּיוָן דְּאִיכָּא שִׁמְחַת יוֹם טוֹב בְּשִׁלּוּחָן שֶׁרִי. בֵּית יוֹסֵף. אֲבָל סַנְדָּל אָסוּר, הוֹאִיל וּבָאת תַּקָּלָה עַל יָדוֹ. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ב

משנה א

א וְנִקְרָא שְׁמוֹ עֵרוּב, שֶׁהוּא מְעָרֵב צָרְכֵי שַׁבָּת עַל צָרְכֵי יוֹם טוֹב לַעֲשׂוֹתָן יַחַד. הָרַאֲב"ד:

ב וַאֲפִלּוּ בְּיוֹם טוֹב עַצְמוֹ הָיָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת הָעֵרוּב לִפְנֵי סְעוּדַת יוֹם טוֹב, אֶלָּא גְּזֵרָה שֶׁמָּא יִפְשַׁע וְיִשְׁכַּח וְלֹא יְעָרֵב מִשּׁוּם דְּטָרִיד. גְּמָרָא. וְלִשְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים שֶׁכָּתַב הָרַ"ב אֵינוֹ אֶלָּא מִדִּבְרֵי סוֹפְרִים, וְאַף עַל גַּב דַּהֲכָנָה דְּאוֹרַיְתָא, מֻתָּר לְבַשֵּׁל מִיּוֹם טוֹב לְשַׁבָּת, מִשּׁוּם הוֹאִיל וְאִי מִקַּלְעֵי אוֹרְחִים. תּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

ג **בָּדָג וּבֵיצָה.** שֶׁהָיוּ טָחִין בֵּיצָה עַל הַדָּג כְּשֶׁצּוֹלִין אוֹתוֹ. רַשׁ"י:

ד וְזֶה לְשׁוֹן רַשׁ"י, אוֹ שֶׁאָבַד קֹדֶם שֶׁבִּשֵּׁל כָּל צָרְכֵי שַׁבָּת. אִם כֵּן יֵשׁ לְפָרֵשׁ דִּבְרֵי הָרַ"ב דְּהָכִי קָאָמַר, מֵעֶרֶב שַׁבָּת קֹדֶם שֶׁבִּשֵּׁל כוּ', וְאֵין צָרִיךְ לְהַגִּיהַּ מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב:

ה **לֹא כוּ'**. וּלְפָרוּשׁ רִאשׁוֹן דְּטַעְמָא דְּעֵרוּב תַּבְשִׁילִין מִשּׁוּם כְּבוֹד שַׁבָּת, אֲפִלּוּ הָכִי מוּטָב שֶׁלֹּא יִתְעַדֵּן שַׁבָּת אַחַת וְיִתְעַדֵּן שַׁבָּתוֹת הַרְבֵּה. שֶׁאִם אַתָּה מַתִּיר לוֹ לְבַשֵּׁל כְּשֶׁנֶּאֱבַד עֵרוּבוֹ אַף הוּא יִתְרַשֵּׁל בּוֹ וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ אוֹ יֵאָבֵד אוֹ יֵאָכֵל וְלֹא יִזְכֹּר לְשַׁבָּת כְּלָל. הָרַ"ן:

ו אֶלָּא דְּבַגְמָרָא גָּרְסִינַן מַאי כָּל שֶׁהוּא, דְּאִית בֵּיהּ כַּזַּיִת, וּפֵרֵשׁ רַשׁ"י וּלְגַבֵּי כְּכָר שָׁלֵם קָרֵי לֵיהּ כָּל שֶׁהוּא. וְכֵן הָרַמְבַּ"ם סָתַם וְלֹא חִלֵּק בֵּין תְּחִלָּתוֹ לְסוֹפוֹ, וְכֵן כָּתַב הַטּוּר. וְצָרִיךְ עִיּוּן עַל הָרַ"ב. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ב

ז דִּכְתִיב וּבִנְבָלָתָם לֹא תִגְּעוּ [וַיִּקְרָא יא], וְמוֹקִים לַהּ בְּמַסֶּכֶת רֹאשׁ הַשָּׁנָה דַּף ט"ז בָּרֶגֶל:

ח וַאֲפִלּוּ אִם טוֹבֵל בְּמַיִם סְרוּחִים כוּ' וּבִימוֹת הַגְּשָׁמִים דְּלֵיכָּא לְמֵימַר דְּמַחֲזֵי כְּמֵיקַר, נִרְאֶה כְּיוֹרֵד לְרַחֵץ מִטִּיט וְצוֹאָה שֶׁבְּגוּפוֹ. גְּמָרָא. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף דְּזֶה שַׁיָּךְ גַּם כֵּן בְּמַיִם סְרוּחִים:

משנה ג

ט דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי לָמָּה לִי לְהַשִּׁיקָם, כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ בְּלָאוֹ הָכִי מַיִם יָפִים לִשְׁתּוֹת. הָרַמְבַּ"ם:

י רַשׁ"י. וּמַשְׁמַע דְּאִלּוּ בִּכְלִי עֵץ שֶׁאֵינוֹ טָמֵא רַשַּׁאי לְמַלְאוֹתָן וּלְטָבְלָן בּוֹ, וְאַף עַל גַּב דְּהַשְׁתָּא מְקַבֵּל טֻמְאָה מֵהַמַּיִם, הָךְ טֻמְאָה לֵיתָא אֶלָּא מִדְּרַבָּנָן, וְגַם נִטְמָא בְּיוֹם טוֹב עַצְמוֹ, וְקַיְמָא לָן דִּבְחַד מְהָנֵי גַּוְנֵי מֻתָּר לְטָבְלוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְקָשֶׁה דְּאִם כֵּן בָּרִישָׁא כְּלִי אֶבֶן לָמָּה

לִי, לָכֵן נִרְאֶה לִי דְּטָמֵא רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁעַכְשָׁיו נִטְמָא מֵהַמַּיִם, וְטַעְמָא דְּאָסוּר לִגְרֹם טֻמְאָה לְכְלִי בַּיָּדַיִם כְּמוֹ שֶׁכָּתְבוּ הַתּוֹסָפוֹת. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יא רַשְׁ"י. וְהַךְ טְבִילָה לֹא מְתַנְיָא בְּשׁוּם דּוּכְתָּא, וְרַשְׁ"י לְטַעְמֵיהּ דְּגָרַס בַּגְּמָרָא כַּדּוּ (וְלֹא בַּדּוּ) וּמְפָרֵשׁ לָרִישָׁא גַּם כֵּן בְּעִנְיָן אַחֵר, עַיֵּן שָׁם. וְהָרַ"ב הֶוָה לֵיהּ לְפָרֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ם מֵחֲבוּרַת אוֹכְלֵי חֻלִּין לְאוֹכְלֵי מַעֲשֵׂר שֵׁנִי אוֹ כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמַּגִּיד מִשְׁנֶה מִתְּרוּמָה לִשְׁלָמִים. וְאִי קַשְׁיָא הַיְנוּ רִישָׁא, הָא לְפֵרוּשׁוֹ גַּם כֵּן הָוֵי זוֹ וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר זוֹ:

משנה ד

יב וּתְנַן אֵין רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְּהֵמָה. רַשְׁ"י:

יג הוֹאִיל וְאֵין זְמַנָּן הַיּוֹם כְּלָל. וְאַף עַל גַּב דַּחֲגִינָה וּרְאִיָּה נַמִּי יֵשׁ לָהֶן תַּשְׁלוּמִין כָּל שִׁבְעָה, שָׁרוּ בָּהּ שֶׁמָּא יֵאָנֵס וְלֹא יַקְרִיבוּהוּ בִּשְׁאָר הַיָּמִים, וּתְנַן עָבַר הָרֶגֶל וְלֹא חָג אֵינוֹ חַיָּב בְּאַחֲרָיוּתוֹ. וְאִם תֹּאמַר יְהֵא רַשַּׁאי לִשְׁחֹט נְדָרִים וּנְדָבוֹת הוֹאִיל וְהַבְּעָלִים וְגַם הַכֹּהֲנִים אוֹכְלִים מִמֶּנּוּ וְנִמְצָא שֶׁכָּל הַבָּשָׂר נֶאֱכָל. וְיֵשׁ לוֹמַר דְּעִקַּר הַהַקְרָבָה בִּשְׁבִיל גָּבוֹהַּ, וְכֹהֲנִים וּבְעָלִים מִשֶּׁל גָּבוֹהַּ קָא זָכוּ. תּוֹסָפוֹת:

יד **וְסוֹמְכִין**. דִּסְבִירָא לְהוּ תֵּכֶף לַסְּמִיכָה שְׁחִיטָה, וּמִדְּרַשַּׁאי לַהֲבִיאָן רַשַּׁאי לִסְמֹךְ:

משנה ה

טו **לְרַגְלָיו**. הוּא הַדִּין לְפָנָיו וְיָדָיו, וַחֲדָא נָקֵט. וְאֶפְשָׁר דְּלִרְבּוּתָא נָקֵט, דְּלִרְחֹץ הָרַגְלַיִם בְּחַמִּין הָוֶה דָּבָר שָׁוֶה לְכָל נֶפֶשׁ יוֹתֵר מִפָּנָיו וְיָדָיו, שֶׁכֵּן פָּנָיו וְיָדָיו רְגִילִים יוֹתֵר לִרְחֹץ בְּצוֹנֵן:

טז **לִשְׁתִיָּה**. וּמַיְרֵי כְּגוֹן שֶׁשָּׁתָה מֵהֶן וּמַרְבֶּה לִרְחֹץ רַגְלָיו, דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי, הָא לֵית לְהוּ לְבֵית שַׁמַּאי מִתּוֹךְ. וְהָכִי אִיתָא בְּהֶדְיָא בַּיְרוּשַׁלְמִי, דִּלְבֵית שַׁמַּאי צָרִיךְ לִשְׁתּוֹת מֵהֶן. תּוֹסָפוֹת:

יז **עוֹשֶׂה כוּ'**. וּבֵית הִלֵּל קָתָנֵי לַהּ כִּדְאִיתָא בַּבְּרַיְתָא:

משנה ו

יח **כְּדִבְרֵי בֵית שַׁמַּאי**. אַף עַל גַּב שֶׁהוּא הָיָה מִזֶּרַע הִלֵּל:

יט וְאֵינוֹ חַיָּב אֶלָּא אִם כֵּן עוֹשֶׂה מְלָאכָה כְּגוֹן מְמַחֵק אוֹ מְחַתֵּךְ כוּ' שֶׁהֵן אֲבוֹת מְלָאכוֹת לְעַצְמָן, אֲבָל חֲזָרַת חֻלְיוֹת שֶׁאֵין בָּהֶם אֶלָּא מִשּׁוּם בִּנְיָן, אֵין בּוֹנֶה אֶלָּא בְּבֵית וְאֹהָלִים. רַשְׁ"י:

כ וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר פַּת מְרֻבָּה כְּמוֹ שֶׁכּוֹתֵב לְקַמָּן, אֶלָּא לְהָכִי קָרֵי לַהּ עֲבָה בַּבְּרַיְתָא, מִשּׁוּם דִּנְפִישֵׁי בְּלִישָׁה. אִי נַמִּי בְּאַתְרָא דְּהַאי תַּנָּא פַּת מְרֻבָּה פַּת עֲבָה קָרֵי לַהּ:

משנה ז

כא וְכִי תֵּימָא מִכָּל מָקוֹם הֲרֵי הוּא מֵזִיז עָפָר מִמְּקוֹמוֹ, אֵיכָא לְמֵימַר דְּטַלְטוּל מִן הַצַּד עַל יְדֵי דָּבָר אַחֵר מִשּׁוּם כְּבוֹד יוֹם טוֹב הִתִּירוּהוּ. הָרַ"ן. וּמֵהַאי טַעְמָא הִתִּירוּ לְכַבֵּד עֲצָמוֹת כו' אַף עַל גַּב דְּאָסוּר לְטַלְטְלָן:

משנה ח

כב וּבְסוֹף פֶּרֶק ה' דְּשַׁבָּת כָּתַב בֵּין לְנוֹי בֵּין לְשִׁמּוּר, דְּכָל נְטִירוּתָא יְתֵירְתָא מַשְׁאוֹי הוּא, וּפְלֶגְתָּא הוּא בַּגְּמָרָא וַהֲלָכָה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב שָׁם:

כג מִלְּשׁוֹן וַיִּקַּח לוֹ חֶרֶשׁ לְהִתְגָּרֵד בּוֹ [אִיּוֹב ב] וְהַגִּימֶ"ל מִתְחַלֵּף בְּקוּ"ף, שֶׁהֵם מִמּוֹצָא גִיכ"ק:

כד וּלְשׁוֹן רַשִׁ"י בַּגְּמָרָא, מִיהוּ הַךְ חֲשַׁשְׁא [דְּחַבּוּרָה] בְּקִירוּד אִיתָא, וְנִמּוּקוֹ עִמּוֹ, דְּפְסִיק רֵישָׁא מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כה **בְּיוֹם טוֹב**. מִדְּאִיצְטְרִיךְ לְמִתְנֵי בְּיוֹם טוֹב שְׁמַע מִנָּהּ דְּבָבָא קַמַּיְתָא דְּהַיְנוּ פָּרְתּוֹ כו' לְאו בְּיוֹם טוֹב אֶלָּא בְּשַׁבָּת. דְּאֵין מְצַוִּין עַל שְׁבִיתַת בְּהֶמְתּוֹ בְּיוֹם טוֹב. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כו **מְקַרְצְפִין**. מִלָּה אֲרַמִּית הוּא, לְהִתְגָּרֵד בּוֹ לְאִתְקַרְצָפָה בֵּיהּ. עָרוּךְ. וּבַגְּמָרָא דְּפְסָחִים דַּף י"א מַאי שְׁנָא גַּבֵּי חָמֵץ דְּגָזוּר וּמַאי שְׁנָא גַּבֵּי קְרָצוּף דְּלֹא גָּזוּר. לֶחֶם בְּלֶחֶם מִיחַלַּף, קִירוּד בְּקִרְצוּף לֹא מִיחַלַּף:

משנה ט

כז מְסַיֵּם רַשִׁ"י שֶׁהוּא עִקָּר וְהָעֵץ בָּטֵל אֶצְלוֹ:

כח וְנִרְאֶה שֶׁרְצוֹנוֹ לוֹמַר הָאֶמְצָעִית הִיא הַכְּבָרָה, אֶלָּא לְפִי שֶׁיֵּשׁ לָהּ בְּהֶכְרֵחַ סוֹבֵב הַמַּקִּיפָהּ, אַסְבְּרָה לַהּ בְּהַאי לִישָׁנָא:

כט כְּלוֹמַר בֶּגֶד דִּכְתִיב בַּתּוֹרָה שֶׁהוּא אָרוּג:

ל דְּאִלּוּ הִיא שֶׁל מַתֶּכֶת וַדַּאי טְמֵאָה מִשּׁוּם פְּשׁוּטֵי כְּלֵי מַתֶּכֶת, כֵּן כָּתַב רַשִׁ"י. כְּלוֹמַר אַף עַל פִּי שֶׁהַכְּבָרָה אֵינָהּ יְכוֹלָה לְקַבֵּל כְּלוּם:

משנה י

לא וְכָתְבוּ הַתּוֹסְפוֹת דְּלֹא נְהִירָא, דְּמַאי קָא מַשְׁמַע לָן, פְּשִׁיטָא, הָא אֵין לְךָ כְּלִי מְיֻחָד גָּדוֹל מִזֶּה, לָכָךְ נִרְאֶה לִי דְּהַיְנוּ כְּלִי שֶׁעוֹשִׁין לַקְּטַנִּים לְהִתְלַמֵּד לַהֲלוֹךְ, וְהִיא עוֹמֶדֶת עַל שִׁלְשָׁה אוֹפַנַּיִם, וְאוֹחֵז בָּהּ בְּיָדוֹ וְהִיא מִתְגַּלְגֶּלֶת לְפָנָיו:

לב וְאִידָךְ סָבַר פְּעָמִים שֶׁאֵין הָאוֹפָן מִתְגַּלְגֵּל וְהוּא נִגָּרר וְחוֹפֵר, וְאִידָךְ סָבַר לֹא שְׁכִיחַ הָכִי. רַשִׁ"י:

פרק ג

משנה א

א וְטַעְמָא כְּמוֹ בְּטָחִינָה, כְּמוֹ שְׁכָּתַבְנוּ בְּפֶרֶק קַמָּא בְּאוֹת ל'. וְכֵן צִידָה אָסְרוּ, שֶׁפְּעָמִים שֶׁתַּעֲלֶה בְּמְצוּדָתוֹ דָּגִים הַרְבֵּה כוּ'. הָרֹא"שׁ:

ב וּלְפִי זֶה בְּדָגִים לְעוֹלָם אֵין צָדִין, דְּאִי לֹא תֵּימָא הָכִי לָמָּה חִלְּקָן. וְהַטַּעַם, מִפְּנֵי שֶׁהֵם מְכֻסִּים מִן הָעַיִן:

משנה ב

ג מִשּׁוּם דְּכָל שֶׁיֵּשׁ בְּאוֹתוֹ מִין בִּמְחֻבָּר, דַּרְכָּן שֶׁל בְּנֵי אָדָם לְלָקוֹט אוֹתוֹ בְּיוֹמוֹ וְלֹא מִבָּעֶרֶב. הָרַ"ן:

ד לְפִי שֶׁלְּקִיטָה דּוֹמָה לִקְצִירָה וְאַף לְקִיטַת פֵּרוֹת הַנִּפְסָדִים כְּתוּתִים וַעֲנָבִים אָסְרוּ, לְפִי שֶׁהָלְכוּ אַחַר רֻבָּהּ שֶׁל לְקִיטָה. הָרַ"ן. וּבְכָאן לֹא הִתְנָה הָרַ"ב שֶׁיְּהֵא בִּשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל כְּדִלְקַמָּן בְּתָחוּם, מִשּׁוּם דְּכָל שֶׁבִּמְחֻבָּר יֵשׁ בּוֹ מִשּׁוּם מַקְצֶה, וּמִשּׁוּם הָכִי אֲפִלּוּ תִּלְשָׁן לְעַצְמוֹ אֲסוּרִים. וְכֵן כָּל שֶׁשַּׁיָּךְ בּוֹ אִסּוּר מַקְצֶה אָסוּר לוֹ לֵהָנוֹת בְּיוֹם טוֹב מִמְּלַאכְתּוֹ שֶׁל נָכְרִי, אַף עַל פִּי שֶׁעֲשָׂאָהּ לְעַצְמוֹ (וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתוּב בְּפֶרֶק ט"ז דְּשַׁבָּת. וְכֻבָּשׁ יֵשׁ לוֹמַר דַּעֲשָׂאוֹ מִדָּבָר מוּכָן) וּלְכָךְ לֹא הִצְרִיךְ הָרַ"ב כָּאן לְהַמְתִּין בִּכְדֵי שֶׁיַּעֲשׂוּ. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ה בְּוַדַּאי בָּא מִחוּץ לַתְּחוּם מַיָּרֵי, וְאִסּוּר זֶה פֵּרֵשׁ הָרֹא"שׁ בַּאֲכִילָה, אֲבָל בְּטִלְטוּל שָׁרֵי, דְּכֵיוָן דְּשָׁרֵי לְיִשְׂרָאֵל אַחֵר בַּאֲכִילָה אֵין לוֹ דִּין מַקְצֶה לֶאֱסֹר בְּטִלְטוּל:

משנה ג

ו **יֵשׁ שָׁהוּת.** לִישְׁנָא דְּמַתְנִיתִין דַּיְקָא, דְּאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ אוֹכֵל כֵּיוָן שֶׁהָיָה יָכוֹל לֶאֱכֹל סַגִּי דְּהָא אָמְרִינַן הוֹאִיל כוּ'. בֵּית יוֹסֵף:

ז וְאֵין רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהָאֶחָד נוֹשֵׂא בְּמוֹט וְהַשֵּׁנִי בְּמוֹטָה, אֶלָּא שֶׁשְּׁנֵיהֶם נוֹשְׂאִים בְּמוֹט כְּאַחַת אוֹ בְּמוֹטָה:

משנה ד

ח מַשְׁמַע דַּאֲפִלּוּ בְּעָבַר וְדָן וְכֵן מַשְׁמַע לִישְׁנָא דְּמַתְנִיתִין. וְקָשְׁיָא לִי כוּ' דַּהֲרֵי אִם עָבַר וְדָן דִּין מִי לֹא הָוָה דִּינֵיהּ דִּין, וּכְמוֹ בְּאֵינָךְ דְּתְנִינַן נַמִּי גַּבֵּי דְּלָא דָנִין לְקַמָּן בְּפֶרֶק ה', דְּוַדַּאי אִם קִדֵּשׁ דְּמְקֻדֶּשֶׁת כוּ'. וְהַתּוֹסְפוֹת כָּתְבוּ דְּאִסּוּר מִשּׁוּם מַקְצֶה אַף לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, דְּלֹא הָוֵי דַּעְתֵּיהּ עֲלַוֵּיהּ, וְכָתַב הָרַ"ן מִשּׁוּם דְּמִי יֵימַר דְּמִזְדַּקֵּק לֵיהּ חָכָם. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

ט דְּבְיוֹם טוֹב קַיְמָא לַן כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּמַקְצָה אָסוּר. וּבְמִסֶּכֶנֶת מִיהָא מוּתָּר רַבִּי יְהוּדָה דְּשָׁרֵי:

משנה ו

י וְכָתַב רַשְׁ"י דְּמִקַּח וּמִמְכָּר בְּשַׁבָּת וְיוֹם טוֹב אָסוּר, בְּסֵפֶר עֶזְרָא ב' (הַיְנוּ נְחֶמְיָה) י"ג. וּבְדַף ל"ז פֵּרֵשׁ מִדִּכְתִיב מִמְצוֹא חֶפְצְךָ וְדַבֵּר דָּבָר [יְשַׁעְיָה נח], אִי נַמִּי מִקַּח וּמִמְכָּר אָתֵי לִידֵי כְּתִיבַת שִׁטְרֵי מְכִירָה. וְכֻלָּהּ חֲדָא גְּזֵרָה הוּא:

יא **נִמְנִין**. כְּלוֹמַר וּבְהָכִי יְכוֹלִין לְמָחַר לְחַלֵּק בֵּינֵיהֶם:

יב דְּמֵחֲזֵי כְּנוֹתְנוֹ לְשֵׁם מִשְׁקָל. רַשְׁ"י:

משנה ז

יג **בְּדִינָר**. שֶׁאָסוּר לְהַזְכִּיר שֵׁם דָּמִים. רַשְׁ"י. וּתְמִיהָנִי דְּמִשְׁנָה שֶׁאֵינָהּ צְרִיכָה הִיא, דִּכְבָר נִשְׁנָה לְעֵיל אֵין נִמְנִין:

יד **וּמְחַלְּקִין בֵּינֵיהֶן**. שֶׁיֹּאמַר תֵּן לִי חֵלֶק אוֹ חֲצִי חֵלֶק, כְּדֶרֶךְ שֶׁרְגִילִין לְנַתְּחָן בַּמָּקוֹם הַהוּא, וּמֵבִיא שְׁתֵּי בְּהֵמוֹת וּמַעֲמִידָן זוֹ אֵצֶל זוֹ וְאוֹמֵר זוֹ כָּזוֹ, וּלְמָחָר שָׁמִין הַנִּשְׁאֶרֶת כְּפִי מַה שֶּׁשָּׁוָה כָּךְ יִפְרַע לוֹ. גְּמָרָא:

משנה ח

טו דְּהוֹאִיל וְאֵינוֹ מְיֻחָד לֹא קָא עָבֵיד כִּדְעַבְדִּין בְּחֹל שֶׁדַּרְכְּךָ לְקוֹחוֹת לוֹמַר תֵּן לִי לֹג וְאֵין דַּרְכָּן לוֹמַר כְּלִי זֶה מַלֵּא לִי בְּדַרְכְּךָ מַקַּח אֶלָּא בְּדַרְכְּךָ הַלְוָאָה אוֹ מַתָּנָה. וְאַף עַל גַּב דִּמְיֻחָד לְמִדָּה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִשְׁנָה ו' דְּאָסְרִי לִשְׁקֹל בַּכְּלִי מִשּׁוּם דְּקָא עָבֵיד עוֹבָדִין דְּחֹל דִּפְעָמִים שֶׁאֵין הַלִּיטְרָא לְפָנָיו וְכֵיוָן שֶׁיּוֹדֵעַ מִשְׁקַל כֵּלָיו שׁוֹקֵל בּוֹ. גְּמָרָא:

טז הוֹאִיל וְעוֹמֵד לְמִדָּה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּמִשְׁנָה ו' דְּמַתִּיר לִשְׁקֹל כְּנֶגֶד כְּלִי לְפִי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד לִשְׁקֹל בּוֹ. גְּמָרָא:

יז וּלְמַאן דְּגָרַס מִפְּנֵי בֵּרוּרֵי הַמִּדּוֹת הָכִי פֵּרוּשׁוֹ, מִשּׁוּם בִּטּוּל בֵּית הַמִּדְרָשׁ שֶׁל בָּאֵי מוֹעֵד לֹא יִהְיֶה פָּנוּי לִשְׁהוֹת וּלְבָרֵר מִדּוֹתָיו שֶׁלֹּא יַרְתִּיחוּ, לְפִיכָךְ מְמַלְּאָן בַּלַּיְלָה. וְטַעְמָא שֶׁרָצָה שֶׁלֹּא יַרְתִּיחוּ, לְפִי שֶׁעַל יְדֵי הָרְתִּיחוֹת שֶׁמַּעֲלֶה הַיַּיִן נִמְצָא שֶׁאֵין הַמִּדָּה מָלֵא:

יח **חֲנָנֵי כוּ'**. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁרָגִיל אֶצְלוֹ מַאֲמִינוֹ וְנוֹתְנוֹ לוֹ בְּלֹא פִּסּוּק דָּמִים. רַשְׁ"י:

יט **מוֹנָה**. הִלְכָךְ לֹא מוּכָח דְּמִשּׁוּם דָּמִים הוּא דְּמִדְּכַר לֵיהּ מִנְיָן, אֶלָּא שֶׁכָּךְ צָרִיךְ. הָרַ"ן:

פרק ד

משנה א

א וּמְסַיֵּם רַשִׁ"י אוֹ עַל יְדֵי עֵרוּב. וְכָתַב בֵּית יוֹסֵף דְּמַשְׁמַע מִדְּבָרָיו דְּבְמוֹלִיךְ הַכַּדִּים בַּחוּץ בְּמָקוֹם הָרוֹאִים דָּוְקָא הוּא דְּאָמְרִינַן דְּלֹא יְבִיאֵם בְּסַל וּבְקֻפָּה, אֲבָל לְטַלְטֵל בִּמְקוֹם שֶׁאֵין רוֹאִין כְּגוֹן מְזוֹזִית לְזוֹזִית בְּאוֹתוֹ בַּיִת, מֵבִיא כִּי הֵיכִי דְּבָעֵי. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

ב אוֹרְחָא דְּמִלְּתָא נָקֵט, דְּעַל כְּתֵפוֹ מֵבִיא אֶחָד אוֹ שְׁנַיִם, וּבְסַל וּבְקֻפָּה מֵבִיא שְׁלֹשָׁה וְאַרְבָּעָה, וְהוּא הַדִּין אִיפְּכָא, דִּלְעוֹלָם אִסּוּרָא בְּסַל וְקֻפָּה וְהַהֶתֵּר בִּכְתֵפוֹ, דִּבְשִׁנּוּי תַּלְיָא מִלְּתָא, לֹא בַּמִּסְפָּר:

ג וְשָׁם נוֹתְנִין עֵצִים וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּעְתּוֹ לְטֹל עַד זְמַן מְרֻבֶּה. רַשִׁ"י:

משנה ב

ד דִּבְשֶׁל מִצְוָה אָסוּר לֶהָנוֹת כָּל יְמֵי הַסָּכוֹת כִּדְיָלְפִינַן בַּגְּמָרָא:

ה וְאֵינוֹ דּוֹמֶה לַסָּמוּךְ לַסָּכָךְ, שֶׁהַסָּכָךְ אֵינוֹ אָרוּג, לְפִיכָךְ הַכֹּל שָׁוֶה הָעֶלְיוֹן כַּתַּחְתּוֹן סָכָךְ הוּא. רַשִׁ"י:

ו **הַמְכַנֵּס**. אִם כִּנְסָן מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, דְּגָלֵי דַּעְתַּיהּ דַּעֲלַיְיהוּ סָמַךְ. רַשִׁ"י. וְלָאו דַּוְקָא מֵעֶרֶב יוֹם טוֹב, אֶלָּא כָּל שֶׁהֵם מְכֻנָּסִים קֹדֶם יוֹם טוֹב דַּעְתַּיהּ עֲלַוְיהוּ:

ז וְטַעְמָא מִשּׁוּם דְּכָל שֶׁיֵּשׁ לוֹ מִסְגֶּרֶת מֻחֲזֶי כְּחָצֵר וְלֹא הָוֵי עֵצִים שֶׁבְּתוֹכוֹ כְּמֻקְצִים. בֵּית יוֹסֵף:

ח וּשְׁמַע מִנָּהּ דְּבָעֵינַן מִיהַת שֶׁלֹּא יְהוּ מֻקְצִים דְּהָא חָדָא מִתַּרְתֵּי מִיהוּ בָּעֵי רַבִּי יוֹסֵי:

משנה ג

ט וַאֲפִלּוּ לְרַבִּי שִׁמְעוֹן, וְטַעְמָא מִפְּנֵי שֶׁהֵם מֻקְצִים מֵחֲמַת חֶסְרוֹן כִּיס דְּמוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן. בֵּית יוֹסֵף:

י וְכֵיוָן דְּאִתְקְצַאי לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת אִתְקְצַאי לְכָלֵי יוֹמָא. רַשִׁ"י. וּשְׁמַע מִנָּהּ דְּמַתְנִיתִין כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּמֻקְצֶה אָסוּר, וְאַף עַל גַּב דִּבְשַׁבָּת [פֶּרֶק כד מִשְׁנָה ד] סָתִים לָן כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן (עַיֵּן שָׁם), הַיְנוּ טַעְמָא דְּשַׁבָּת חֲמִירָא וְלֹא אִתְיָא לְזִלְזוּלֵי בֵּיהּ, סָתַם כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּמֻקָּל. יוֹם טוֹב דְּקִיל וְאָתוּ לְזִלְזוּלֵי בֵּיהּ, סָתַם כְּרַבִּי יְהוּדָה דְּמַחְמִיר. גְּמָרָא:

יא וְכָתַב הָרַמְבַּ"ם וְלָמָּה לֹא נֶאֱסַר הַבִּקּוּעַ כְּלָל, מִפְּנֵי שֶׁאֶפְשָׁר שֶׁיִּפְגַּע בְּעֵץ עָבֶה וְלֹא יוּכַל לְהַבְעִירוֹ וְיִמָּנַע מִלְּבַשֵּׁל לְפִיכָךְ הִתִּירוּ לְבַקֵּעַ בְּשִׁנּוּי. וְכָל הַדְּבָרִים הַדּוֹמִין לָזֶה, מִזֶּה הַטַּעַם הִתִּירוּ מַה שֶּׁהִתִּירוּ וְאָסְרוּ מַה שֶּׁאָסְרוּ. וְהָרַאֲבַ"ד כָּתַב כֵּיוָן דְּאִי אֶפְשָׁר לְבַשֵּׁל וְלֶאֱפוֹת בְּלֹא עֵצִים, עָשׂוּ הַבְּקִיעָה כִּדְיכַת מֶלַח שֶׁהִתִּירוּ אוֹתוֹ עַל יְדֵי שִׁנּוּי:

יב **בְּקַרְדֹּם**. סְתָם קַרְדֹּם עָשׂוּי כְּמִין כְּלִי אֻמָּנוּת שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אֻכָּפוֹת וְסַרָּגוֹת כו', וְיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי פִּיּוֹת. רַשְׁ"י:

יג **מַגָּל**. פֵּרֵשׁ בָּעָרוּךְ מַגָּל יָד עָשׂוּי לְשַׁבֵּר עֲצָמוֹת וְעֵצִים, וְהוּא חָלָק:

יד שֶׁזֶּה הַצַּד עָשׂוּי לְבַקֵּעַ בּוֹ עֵצִים, וְצַד הָרָחָב קוֹצְצִין בּוֹ הָעֵץ לָרָחְבוֹ, דְּדָמֵי לִמְלֶאכֶת הָאֻמָּן. רַשְׁ"י:

טו וְהִקְשׁוּ בַּתּוֹסָפוֹת מִמַּעוֹת שֶׁעַל הַכַּר דְּמִשְׁנָה ב' פֶּרֶק כ"א דְּשַׁבָּת, דְּאִם הוּנְחוּ שָׁם מֵעֶרֶב שַׁבָּת הֲוֵי בָּסִיס וְאָסוּר, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הֲוָה אֶלָּא מַקְצָה מִדְּרַבָּנָן. וְתֵרְצוּ הָרַמְבַּ"ן וְהָר"ן דְּהָכָא הַפֵּרוֹת עַצְמָן רְאוּיִן וְלֹא נַעֲשׂוּ בָּסִיס לַבַּיִת, אֶלָּא שֶׁדָּבָר אַחֵר גּוֹרֵם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לֵהָנוֹת מֵהֶן, וְאֵינוֹ אֶלָּא כְּאִלּוּ הָיָה פֵּרוֹתָיו בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַהֲלוֹךְ שָׁם, וְהָכִי נַמִּי גַּבֵּי טֶבֶל:

משנה ד

טז הָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּאַף עַל גַּב דְּאֵינוֹ כְּלִי לְעִנְיָן קַבָּלַת טֻמְאָה עַד שֶׁיְּצָרְפֶנּוּ בַּכִּבְשָׁן. וְעַיֵּן תּוֹסָפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

יז **אֵין שׁוֹבְרִין**. כְּשֶׁצּוֹלִין דָּגִים עַל הָאַסְכְּלָה חוֹתְכִים קָנִים אוֹ קַשׁ שְׁבָלִין אוֹ שׁוֹבְרִים חֲרָסִים אוֹ חוֹתְכִין נְיָר כו' וְסוֹדְרִים עַל גַּבֵּי הָאַסְכְּלָה, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּתֶּכֶת מִתְחַמֵּם וְשׁוֹרֵף אֶת הַדָּג. רַשְׁ"י:

יח מְסַיֵּם רַשְׁ"י מַשְׁפִּילוֹ וּמַשְׁוֶהוּ שֶׁלֹּא יִגַּע בַּפַּת שֶׁמְּדַבָּקִין בְּדָפְנוֹתֶיהָ וְיִשְׁרְפֶנּוּ:

יט וְלָשׁוֹן עִבְרִי הוּא, כְּמוֹ שְׁפֹת הַסִּיר (מְלָכִים ב ד):

כ מִדְּרַבָּנָן, מִשּׁוּם דְּמִתְחַזֵּי כְּאָהֳלָא. רַשְׁ"י:

כא גְּמָרָא. וּפֵרֵשׁ הָר"ן שֶׁכֵּיוָן שֶׁאֵין מְיַחֲדִין אֶלָּא לַהַסָּקָה בִּלְבַד אֵין תּוֹרַת כְּלִי עֲלֵיהֶם וְיֵשׁ לָהֶם דִּין מַקְצֶה גַּבֵּי שְׁאָר מְלָאכוֹת:

כב גְּמָרָא, וְכִי תֵּימָא וְלָמָּה לָן הַאי טַעְמָא, תֵּיפּוֹק לֵיהּ מִשּׁוּם מַקְצֶה דְּהַעֲצִים כַּנִּזְכָּר לְעֵיל. אִיכָּא לְמֵימַר נָפְקָא מִנָּהּ דַּאֲפִלּוּ אַזְמְנֵיהּ מֵאֶתְמוֹל דְּלָאו מַקְצֶה הוּא, אֲפִלּוּ הָכִי אָסוּר מִשּׁוּם דְּנִרְאֶה כו'. הָר"ן:

משנה ו

כג וְרֵישָׁא לֹא אָתֵי לְאַשְׁמוֹעִינַן אֶלָּא הֶתֵּר טִלְטוּל עֵצִים אַף שֶׁלֹּא לְהַסָּקָה. רַשְׁ"י. כְּלוֹמַר וּכְדִתְנַן בַּסֵּיפָא וּמְגַבֵּב כו' וּמַדְלִיק הוּא הַדִּין שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק אֶלָּא לַחֵצֶר נָמֵי שָׁרֵי כְּמוֹ בָּרִישָׁא:

משנה ז

כד **הָעֵצִים**. כְּגוֹן שֶׁחוֹכְכִין אוֹתָן זוֹ בְּזוֹ אוֹ מַכִּין זוֹ בְּזוֹ עַד שֶׁתֵּצֵא הָאֵשׁ. הָרַמְבַּ"ם:

כה **עֶרֶב שַׁבָּת**. לְרִבּוּתָא נָקֵט עֶרֶב שַׁבָּת, אַף עַל גַּב דְּסָתִים לָן תַּנָּא כְּרַבִּי שִׁמְעוֹן דְּלֵית לֵיהּ מֻקְצֶה, אֲפִלּוּ הָכִי בְּהַהוּ מֻקְצֶה דִּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים מוֹדֶה רַבִּי שִׁמְעוֹן מִשּׁוּם דְּדָחְיִנְהוּ בַּיָּדִים וְלֹא חָזוּ, שֶׁמַּסְרִיחוֹת כְּשֶׁמִּתְיַבְּשִׁין קֻדָּם שֶׁיָּבְשׁוּ:

כו וּגְמַר מְלֶאכֶת הַגְּרוֹגָרוֹת בְּסוֹף פֶּרֶק קַמָּא דְּמַעֲשְׂרוֹת, וַאֲפִלּוּ הָכִי שַׁבָּת קוֹבַעַת לְמַעֲשְׂרוֹת לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. גְּמָרָא:

כז **עַד שֶׁיִּרָּשֵׁם**. כְּבֵית הִלֵּל דְּלֵיל, וְהָכָא מַחְמִירִין וּבָעֵי שֶׁיִּרָּשֵׁם מִשּׁוּם דְּאַקְצֵיהּ בַּיָּדִים. וְדַע דְּמִסְקִינַן בַּגְּמָרָא דְּלַחֲכָמִים אֵין שַׁבָּת קוֹבַעַת אֶלָּא בְּדָבָר שֶׁנִּגְמָרָה מְלַאכְתּוֹ, וּמַהֲנֵי לֵיהּ דְּלָא בָּעִינַן שֶׁיִּרָּאֶה פְּנֵי הַבַּיִת, וְהָכָא שְׁאנֵי דְּכֵיוָן שֶׁאָמַר מִכָּאן כּוּ' קָבָעָה לֵיהּ. וְהוּא הַדִּין בְּחֹל, אֶלָּא דְּגַבֵּי שַׁבָּת קָא מַשְׁמַע לָן דְּטָבֵל מוּכָן הוּא, שֶׁאִם עָבַר וְתִקְּנוֹ מְתֻקָּן, וְלֹא אָסְרוּ אֶלָּא לְכַתְּחִלָּה. תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

פרק ה

משנה א

א לִישְׁנָא דְּכִי יִשַּׁל זֵיתָךְ [דְּבָרִים כח]. גְּמָרָא:

ב וְכָתַב הָרֹא"שׁ, וְיוֹתֵר נִרְאֶה כְּדִבְרֵי ר"י דִּבְשַׁבָּת דְּקָתָנֵי בַּסֵּיפָא קָאֵי אַהֲנֵי תְּרֵי בָּבֵי, דְּמִדְּקָתָנֵי רֵישָׁא בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא בְּשַׁבָּת וּבַסֵּיפָא קָתָנֵי בְּשַׁבָּת, מַשְׁמַע דְּקָאֵי אַתְּרֵי בָּבֵי:

ג **כַּדֵּי יַיִן כּוּ'**. מוֹקְמִינַן בַּגְּמָרָא בִּדְטִבְלָא, דְּאָסוּר לְטַלְטְלָן, וְהָא קָא מַשְׁמַע לָן דְּלֹא תֵּימָא בְּפֵרוֹת הָרְאוּיִן לְטַלְטֵל דַּוְקָא קָא מַשְׁמַע לָן, דַּאֲפִלּוּ בְּאֵין רְאוּיִן, דִּכְלֵי נָטֵל לְצָרְכָּךְ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נָטֵל. וּלְמַאן דְּאָמַר שֶׁאֵינוֹ נָטֵל, מוֹקְמִינַן דַּוְקָא בְּפֵרוֹת הָרְאוּיִן, וְהָדַר תָּנֵי כַּדֵּי יַיִן, לְאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִלּוּ בְּהֶפְסֵד מֻעָט הִתִּירוּ:

ד **הַדָּלָף**. דַּוְקָא בְּדָלֶף הָרְאוּי לְרִחִיצָה, דְּאִי בְּשֶׁאֵינוֹ רָאוּי אָסוּר, דִּמְבַטֵּל כְּלִי מֵהֵיכָנוֹ. הָרַ"ן:

משנה ב

ה דַּהֲוֵי אִסּוּרָא דְּאוֹרַיְתָא, דְּהַיְנוּ קוֹצֵר שֶׁתּוֹלֵשׁ מִן הַמְּחֻבָּר. רַשְׁ"י:

ו כְּלִי שֶׁל גֹּמֶא שֶׁאוֹרְגִין אוֹתוֹ וְעוֹשִׂין כְּמִין חָבִית אֲרֻכָּה, וּלְמֵדִין בּוֹ לָשׁוּט. רַשְׁ"י:

ז וַיַּכּוּ כָּף וַיֹּאמְרוּ יְחִי הַמֶּלֶךְ [מְלָכִים ב יא], מְתָרְגְּמִ וּטְפָחוּ יַד:

ח כְּמוֹ סָפַקְתִּי עַל יָרֵךְ [יִרְמְיָה יח]:

ט **מְרַקְּדִין**. עֵת לִרְקֹד [קֹהֶלֶת ג] מְתַרְגְּמִ לְטָפְיָא בְּהִלּוּלָא. וּמְפַזֵּז וּמְכַרְכֵּר [שְׁמוּאֵל ב ו] מְתָרְגְּמִ מְרַקֵּד וּמְשַׁבֵּחַ:

י וּלְהָנָךְ קַמָּאֵי קָרֵי שְׁבוּת, דְּאִסּוּר שְׁבוּת גָּמוּר יֵשׁ בָּהֶן, לְפִי שֶׁאֵין בָּהֶן צַד לְסַלֵּק גְּזֵרוֹת חֲכָמִים מֵעֲלֵיהֶן, שֶׁאֵין בָּהֶם לַחְלוּחִית מִצְוָה. רַשְׁ"י:

יא פְּסַק דִּין לְדִינִין וּשְׁטַר אֵרוּסִין לְקִדּוּשִׁין וּשְׁטַר חֲלִיצָה לְחוֹלָצֶת וּכְתֻבָּה לַיְבָמָה. רַשְׁ"י. וְכָל שֶׁכֵּן גֵּרוּשִׁין, דְּלֹא סַגִּי אֶלָּא בִּכְתִיבָה וּבוֹ בַּיּוֹם, וּמִשּׁוּם הָכִי לֹא חָשׁ לְמִתְנֵיהּ. הָרַ"ן:

יב וּתְמִיהָנִי שֶׁפֵּרְשׁוּ דְּלֹא כַּחֲכָמִים דִּסְבִירָא לְהוּ דִּסְתָמָן לַכֹּהֲנִים, דְּהָכִי קָיְמָא לָן (בַּעֲרָכִין פֶּרֶק ח מִשְׁנָה ו) וְהָא וַדַּאי דִּכְשֶׁמַּחֲרִים לַכֹּהֲן דַּהֲוֵי נַמִּי כְּמִקַּח וּמִמְכָּר. וְאֶפְשָׁר דְּכָל שֶׁכֵּן הוּא וּרְבוּתָא הוּא לְאַשְׁמְעִינַן דַּאֲפִלּוּ לְבֶדֶק הַבַּיִת דְּלַגַּבּוֹהּ מֵחֲזֵי כְּמִקַּח וּמִמְכָּר:

יג עַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי פֶּרֶק ג' מִשְׁנָה ו'. וְכִי תֵּימָא הָא אָמְרִינַן דְּחֶפְצֵי שָׁמַיִם מַתִּירִין כוּ', יֵשׁ לוֹמַר דְּלֹא דָּמֵי כְּלִי הַאי לְמִקַּח וּמִמְכָּר, שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא מֵרְשׁוּת לִרְשׁוּת לְגַמְרֵי כְּמוֹ הָנֵי דְּהָכָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

יד **קַל וָחֹמֶר בְּשַׁבָּת**. הָכִי קָאָמַר, כִּי אִתְנוּ בֵּי מִדְרְשָׁא לְעִנְיַן יוֹם טוֹב מִיתְנוּ, וְקַל וָחֹמֶר בְּשַׁבָּת. וּבְרַיְשָׁא דְּקָתָנֵי כָּל שֶׁחַיָּבִים כוּ' בְּשַׁבָּת חַיָּבִים עָלָיו בְּיוֹם טוֹב, רָצָה לוֹמַר אֲחֵרִים שֶׁלֹּא הֻזְכְּרוּ בְּמִשְׁנָה זֹאת, וְאֵלּוּ הֵן אַסִּיפָא קָאֵי, כָּל אֵלּוּ בְּיוֹם טוֹב כוּ':

טו **אֵין כוּ'**. לִהְיוֹת מֻתָּר לְכַתְּחִלָּה בְּיוֹם טוֹב מָה שֶּׁאָסוּר בְּשַׁבָּת. אֲבָל לְעִנְיַן עֲנָשִׁין יֵשׁ הַרְבֵּה, שֶׁזֶּה בִּסְקִילָה וְכָרֵת וְזֶה בְּלָאו גְּרִידָא. רַשְׁ"י וְתוֹסָפוֹת. וּמַהַאי טַעְמָא נִיחָא דְּלֹא חָשֵׁיב מֻקְצֶה דְּבַשַּׁבָּת מֻתָּר, דְּלֹא בָּא אֶלָּא לוֹמַר דְּאֵין מֻתָּר בְּיוֹם טוֹב מַה שֶּׁאָסוּר בְּשַׁבָּת:

טז וְהָכִי נַמִּי הַבָּעָרָה:

משנה ג

יז **לִבְנוֹ**. וְאַף עַל גַּב דְּהוּא יָחִיד לֹא קָנָה, לְפִי שֶׁדֶּרֶךְ בְּנֵי אָדָם לְמָסֹר כְּלֵיהֶן וְחֻפְצֵיהֶן לִבְנֵיהֶן וְאֵינָם מַחְשִׁיבִין אוֹתָם כְּאִלּוּ הוֹצִיאוּם מֵרְשׁוּתָם. הַמַּגִּיד מִשְׁנָה:

משנה ד

יח וְהַשּׁוֹאֵל דְּקָתָנֵי בְּדִבּוּרָא בְּעָלְמָא וְלֹא מָשַׁךְ מִבְּעוֹד יוֹם, וְקָא מַשְׁמַע לָן כֵּיוָן דְּאַסְמְכֵיהּ בִּרְשׁוּתֵיהּ אוֹקְמֵיהּ. רַשְׁ"י:

יט פֵּרוּשׁ לְהַשְׁאִיל כְּלִי זֶה לְהַשּׁוֹאֵל הַזֶּה, וְכֵיוָן דִּבְעֶרֶב יוֹם טוֹב זֶה לֹא אָמַר לֵיהּ לֹא אוֹקְמֵיהּ בִּרְשׁוּתֵיהּ, מִשּׁוּם דְּמֵימַר אָמַר דִּלְמָא מַשְׁכַּח אִינִישׁ אַחֲרִינָא וְאָזִיל וְשָׁאֵיל מִנֵּיהּ. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כ **שְׁתֵּיהֶן**. וְלֹא בַּטְלֵי מַיִם וּמֶלַח אַגַּב הָעִסָּה, מִשּׁוּם דַּהֲוֵי דָּבָר שֶׁיֵּשׁ לוֹ מַתִּירִין. גְּמָרָא. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

משנה ה

כא **בּוֹר כוּ'**. כָּל מָקוֹם שֶׁשּׁוֹנֶה בּוֹר הוּא מַיִם מְכֻנָּסִים, וְהָכִי אִיתָא בַּגְּמָרָא, דְּאִלּוּ הַנּוֹבְעִים הֲרֵי הֵן כְּרַגְלֵי כָּל אָדָם, פֵּרוּשׁ הַמְמַלֵּא רִאשׁוֹן:

כב רַשִׁ"י. וְנִרְאֶה בְּעֵינַי דְּדַוְקָא כְּשֶׁלֹּא עֵרֵב אֶחָד מֵהֶן, דְּאִם לֹא כֵּן הוּא מְעַכֵּב. עוֹד יֵשׁ לוֹמַר דְּשָׁאנֵי מַיִם דְּכֻלִּין וְאֵינָם נִשְׁאָרִים לְאַחַר עֲשִׂיַּת צָרְכָיו בָּהֶם, שַׁיָּךְ לוֹמַר בָּהֶם יֵשׁ בְּרֵרָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּכֵּלִים. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כג דְּתְחוּמִין דְּרַבָּנָן, וּבִדְרַבָּנָן קָיְמָא לָן יֵשׁ בְּרֵרָה:

משנה ז

כד **אֶלָּא אִם כֵּן**. וְאַף עַל גַּב דִּבְמִשְׁנָה ד' בְּדִבּוּרָא קָנִי לֵיהּ הַשּׁוֹאֵל, שָׁאנֵי הָתָם דְּאָמַר לֵיהּ מַשְׁאִיל לַשּׁוֹאֵל גּוּפֵיהּ, הִלְכָּךְ סָמְכָה דַּעְתֵּיהּ, אֲבָל הָכָא דְּלֹא אָמַר לֵיהּ בָּעִינַן זְכוּי. הָרַ"ן:

כה **אֵין מַשְׁקִין**. לְעִנְיַן הַהַשְׁקָאָה בְּעָלְמָא וַדַּאי אֵלּוּ וְאֵלּוּ מְזוֹנוֹתֵיהֶם עָלֶיךָ וּמֻתָּר לְהַשְׁקוֹתָם, מִשּׁוּם הָכִי מְפֹרָשׁ בַּגְּמָרָא דְּמִשּׁוּם שְׁחִיטָה נָקֵט, וְאַגַּב אוֹרְחֵיהּ קָא מַשְׁמַע לָן דְּלִשְׁקֵי וְהָדַר לִשְׁחֹט, מִשּׁוּם סִירְכָא דְּמַשְׁכָּא כו'. הָרַ"ן. וְעַיֵּן תּוֹסְפוֹת יוֹם טוֹב:

כו **בָּעִיר**. כְּתַנָּא קַמָּא דִּבְרֵיתָא שֶׁפֵּרֵשׁ שֶׁיּוֹצְאוֹת חוּץ לַתְּחוּם וּבָאוֹת וְלָנוֹת בְּתוֹךְ הַתְּחוּם, וְנִמְצָא שֶׁהֵן מוּכָנוֹת:

כז **בָּאֲפָר**. פֵּרֵשׁ הָרַמְבַּ"ם שָׁם הַכְּפָרִים. וְהֶעָרוּךְ פֵּרֵשׁ כְּמוֹ וַתִּרְעֶינָה בָּאָחוּ [בְּרֵאשִׁית מא], וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁהֵם חוּץ לַתְּחוּם, וְהֵם מֻקְצִים, דְּאֵין דַּעַת אַנְשֵׁי הָעִיר עֲלֵיהֶן. וְעַיֵּן מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ פֶּרֶק ד' מִשְׁנָה ג'. וּמִיהוּ הָכָא אִיתָא מַאן דְּאָמַר בַּגְּמָרָא דְּאַף רַבִּי שִׁמְעוֹן מוֹדֶה דַּהֲוֵי כִּגְרוֹגָרוֹת וְצִמּוּקִים דְּדָחִינְהוּ בַּיָּדִים: